

Nationella prov i årskurs 3 våren 2013

Syftet med de nationella proven är i huvudsak att dels stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning i de årskurser där betyg sätts, dels ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, huvudmannanivå och på nationell nivå.

Nationella ämnesprov i matematik, svenska och svenska som andraspråk har genomförts i årskurs 3 sedan våren 2009. Ämnesproven i årskurs 3 består av uppgifter som ska kännas bekanta för eleverna i fråga om format och innehåll. När det gäller tidsåtgång har hänsyn tagits till elevernas ålder och varierande mognad. Proven genomförs i slutet av vårterminen under en tvåmånadersperiod och skolan bestämmer själv när under perioden, de olika delproven genomförs för att proven ska komma in i undervisningen på ett så naturligt sätt som möjligt.

Resultaten från de nationella proven i årskurs 3 har för fjärde gången samlats in från alla skolor med elever i årskurs 3 och ingår sedan 2010 i den officiella statistiken. I denna promemoria presenteras resultatinsamlingen, deltagandet för respektive ämnesprov och de övergripande delprovsresultaten från vårterminen 2013.

Deltagande i ämnesproven

Uppgifter om ämnesproven har samlats in för totalt 104 039 elever vilket motsvarar 99,8 procent av det antal elever som enligt elevstatistiken avseende den 15 oktober 2012 fanns i årskurs 3.¹ Närmare 10 procent av eleverna gick i fristående skolor.

Ämnesprovet i matematik i årskurs 3 består av 7 delprov i matematik och ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk består av 8 delprov. De elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk genomför samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk.

De flesta eleverna, 95,6 procent, har genomfört alla delprov i de båda ämnesproven och 1,3 procent av eleverna hade inte genomfört något av ämnesproven. Andelen elever som genomförde samtliga delprov var ungefär lika stor i fristående skolor som i kommunala skolor.

I tabell 1 kan utläsas att ungefär 97 procent av eleverna har deltagit i alla sju delproven i matematik och ytterligare en procent har deltagit i sex av proven. I svenska deltog också 97 procent av eleverna i alla åtta delproven medan motsvarande andel i svenska som andraspråk var 89 procent. Deltagandet i proven är likartat med föregående läsår.

---

¹ Totalt uppgick antalet till 104 266 elever i årskurs 3 den 15 oktober 2012. På skolnivå är det naturligt att elevantalet varierar något mellan mättidpunkterna då elever kan flytta eller byta skola.

2013-11-07
Dnr 71-2013:28
2 (8)

Tabell 1. Procentuell fördelning efter ämne över antal delprov eleverna deltagit i.

Antal genomförda delprov	Matematik %	Svenska %	Svenska som andraspråk %
0	1,5	1,0	7,9
1	0,1	0,1	0,5
2	0,1	0,1	0,2
3	0,1	0,1	0,1
4	0,1	0,1	0,2
5	0,2	0,2	0,3
6	0,9	0,4	0,6
7	97,1	0,9	0,9
8		97,1	89,2
Totalt antal elever	104 039	94 497	9 542

Resultat

Nedan redovisas en översikt av resultaten från ämnesproven utifrån hur väl eleverna klarat av att nå upp till de satta kravnivåerna. I redovisningen nedan har andel elever som uppnått kravnivån beräknats utifrån de elever som deltagit i alla delproven i de båda ämnesproven. Det vill säga eleverna som inte deltagit i samtliga delprov har exkluderats.

Tabell 2. Procentuell fördelning över antal delprov där eleverna uppnått kravnivån bland de elever som deltagit i alla delprov i ämnet.

Antal delprov där kravnivån uppnåtts	Matematik %	Svenska %	Svenska som andraspråk %
0	0,4	0,1	0,8
1	0,7	0,3	1,3
2	1,2	0,5	1,7
3	2,1	0,8	3,1
4	4,1	1,4	4,3
5	7,8	2,5	6,9
6	15,9	4,9	9,9
7	67,7	11,3	16,2
8		78,3	55,8
Totalt antal elever	101 036	91 779	8 513

Av de elever som deltog i alla delprov i matematik klarade över två av tre att nå upp till kravnivåerna på samtliga delprov. Samtidigt är det 2 procent som klarade två eller färre av de sju delproven.

När det gäller delproven i ämnesprovet i svenska var det 78 procent av eleverna som klarade alla åtta delproven. Få elever, 3 procent, klarade färre än fem av delproven i svenska.

I ämnesprovet i svenska som andraspråk var det fler elever som hade svårt att nå upp till de satta kravnivåerna. 56 procent av de deltagande eleverna klarade alla delproven medan 11 procent av eleverna klarade färre än fem av de åtta delproven.

Tabell 3. Bakgrundsvariabler för de elever som gjort alla delprov per ämnesprov och uppnått kravnivåerna på samtliga delprov.

	Matematik		Svenska		Svenska som andraspråk	
	Uppnått kravnivån på alla delprov		Uppnått kravnivån på alla delprov		Uppnått kravnivån på alla delprov	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Totalt	68 430	67,7	71 897	78,3	4 750	55,8
Flickor	33 990	68,6	38 310	84,7	2 544	61,5
Pojkar	34 440	66,8	33 587	72,2	2 206	50,4
Svensk bakgrund	58 314	70,0	64 741	79,2	615	62,4
Utländsk bakgrund	10 116	56,9	7 156	71,4	4 135	54,9
Totalt exklusive nyinvandrade elever	67 333	68,1	71 443	78,5	4 188	57,5
Nyinvandrade elever	1 097	51,1	454	60,9	562	45,6
<i>Föräldrarnas högsta utbildningsnivå</i>						
Förgymnasial utbildning	1 869	44,7	1 350	58,1	801	45,3
Gymnasial utbildning	22 521	60,1	24 335	71,6	1 875	56,9
Eftergymnasial	43 008	74,6	45 250	83,5	1 928	62,4

Flickor klarade delproven i högre utsträckning än pojkarna, framförallt i svenska och svenska som andraspråk. I matematik var det inte lika stora skillnader.

Elever med svensk bakgrund klarar ämnesproven i högre utsträckning än de elever som har utländsk bakgrund. Gruppen med utländsk bakgrund är dock heterogen och här ingår elever som är födda utomlands och elever som är födda i Sverige men med båda föräldrarna födda utomlands.

Framförallt är det eleverna som är födda utomlands och kommit sent till Sverige som har svårt att uppnå kravnivåerna. Lite över hälften av de elever som blivit folkbokförda i Sverige under de senaste fyra åren klarade att nå upp till kravnivån på alla delproven i matematik. Motsvarande siffra för svenska som andraspråk är 46 procent, dock är gruppen elever som nyligen kommit till Sverige liten.

2013-11-07
Dnr 71-2013:28
4 (8)

Föräldrarnas utbildningsnivå är den faktor som uppvisar störst variation mellan grupperna. Det är en liten grupp elever som har föräldrar med högst förgymnasial utbildning men dessa elever klarar proven i betydligt lägre utsträckning än de som har föräldrar med gymnasial eller eftergymnasial utbildning. Av de elever som gjort alla delproven i matematik är det mindre än varannan elev av de med föräldrar med högst grundskoleutbildning som uppnått kravnivån på alla delproven. Motsvarande andel för elever med högskoleutbildade föräldrar är närmare 75 procent av eleverna. Samma mönster återfinns för ämnesproven i svenska och svenska som andraspråk, men där är skillnaderna mellan grupperna något mindre.

Resultat per delprov

Nedan följer en resultatredovisning per ämnesprov som bygger på resultat från de elever som deltagit i respektive delprov.²

I matematik hade eleverna svårast att nå kravnivån för skriftliga räknemetoder

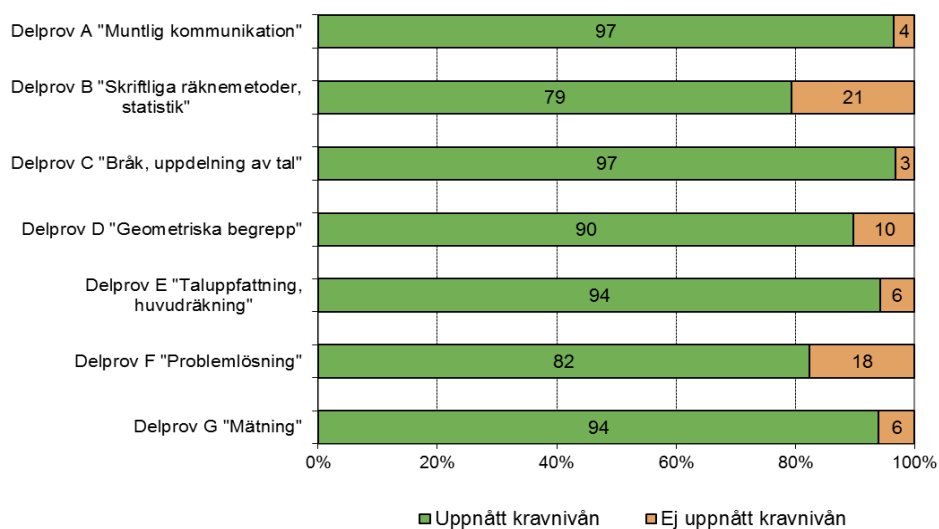
Det finns stora skillnader i hur väl eleverna lyckades uppnå kravnivån emellan delproven i matematik. De delprov som flest elever klarade var delprov A och delprov C. Delprov A prövade om eleven muntligen kan resonera kring ett område i matematik och delprov C handlade om elevens kunskaper i bråk och uppdelning av tal. Här uppnådde 97 procent av eleverna kravnivån.

De svåraste delproven var delprov B, som behandlade skriftliga räknemetoder och statistik respektive delprov F, som prövade elevens förmåga till problemlösning. På dessa delprov uppnådde 79 respektive 82 procent av eleverna kravnivån.

Resultaten på de olika delproven kan inte direkt jämföras med föregående år eftersom olika områden ur det centrala innehållet som förmågorna i matematik prövas på, varierar mellan åren.

---

² För mer information om nationella prov och bedömningar se: www.skolverket.se/ap3.

Diagram 1. Andel elever som uppnår respektive inte uppnår kravnivån på de olika delproven i matematik

Den största skillnaden finns mellan elever där föräldrarna har kort- respektive lång utbildning. Skillnaderna mellan dessa två grupper varierar mellan delproven. De delprov i matematik som uppvisade de största skillnaderna var de delprov som många elever hade svårt att klara, nämligen delprov B "Skriftliga räknemetoder och statistik" respektive delprov F "Problemlösning". Drygt 40 procent av eleverna med kortutbildade föräldrar klarade inte kravnivån på delprov B. Motsvarande för elever med gymnasialt och högskoleutbildade föräldrar var 26 respektive 15 procent av eleverna. Samtidigt är skillnaderna minst mellan grupperna på de delprov som flest elever klarade av.

I två av de sju delproven hade pojkarna något bättre resultat än flickorna, skillnaderna är emellertid små. Flickorna klarade framförallt delprov D "Geometriska begrepp" i högre utsträckning än pojkarna. Både flickor och pojkar hade svårast med delprov B och lättast för delprov A och C.

Svensk och utländsk bakgrund är också förklaringsfaktorer för elevernas resultat. I samtliga delprov hade elever med svensk bakgrund bättre resultat än elever med utländsk bakgrund. Mönstret för vilka delprov eleverna hade lättast respektive svårast för var detsamma oavsett bakgrund.

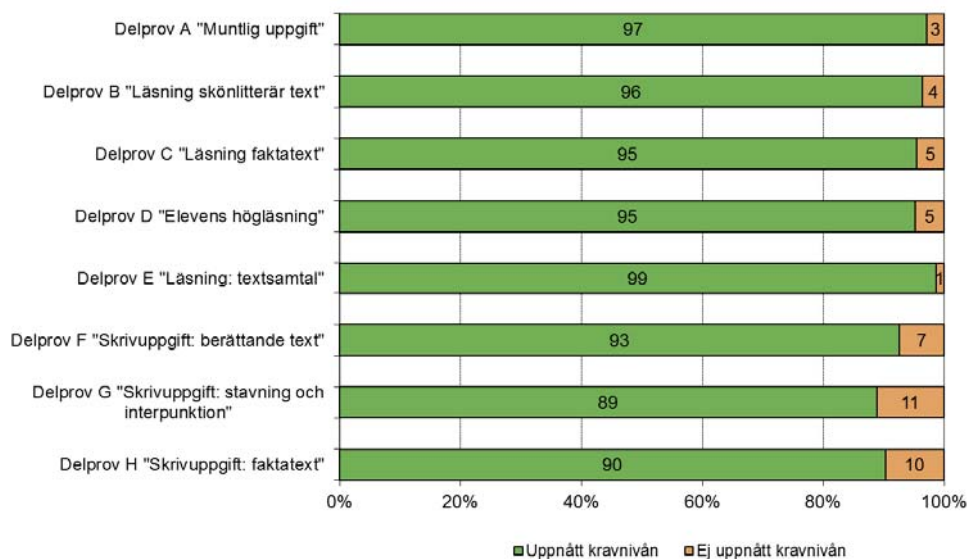
I svenska var stavningen svårast

I ämnesprovet i svenska lyckades eleverna bäst i delprov E och A. Delprov E prövade elevens förståelse för innehållet i texten och delprov A prövade elevens förmåga till muntlig kommunikation. Totalt 99 respektive 97 procent av eleverna uppnådde kravnivån på dessa delprov.

2013-11-07
Dnr 71-2013:28
6 (8)

Det delprov som eleverna klarade i lägst utsträckning var delprov G som prövade stavning och interpunktion, totalt uppnådde 89 procent kravnivån. Delproven som prövade elevernas läsförmåga (delprov B, C och D) klarade cirka 95 procent av eleverna.

Diagram 2. Andel elever som uppnår respektive inte uppnår kravnivån på de olika delproven i svenska.

Även i ämnesprovet i svenska hade föräldrarnas utbildningsnivå mycket stor betydelse för hur väl eleverna klarade delproven. Delprov E "Textsamtal" var det delprov samtliga elever klarade bäst oavsett föräldrarnas utbildningsnivå. Största skillnaden mellan grupperna fanns i delprov G, "Stavning och interpunktion", och delprov H, "Läsning av faktatext", där 17 procentenheter skiljer mellan barn till föräldrar med högst grundskoleutbildning och de med minst en förälder med högskoleutbildning.

På alla delprov uppnådde flickorna bättre resultat än pojkarna. Den största skillnaden var i delprov G som prövade stavning och interpunktion i skrivande av en berättande text. Detta delprov var det svåraste sett till resultaten för pojkarna, och skillnaden mellan könen var 10 procentenheter.

Elever med svensk bakgrund hade något bättre resultat än elever med utländsk bakgrund men skillnaderna var överlag små. Den största skillnaden fanns för delprov H som prövade skrivning av faktatexter, skillnaden uppgick där till närmare 7 procentenheter.

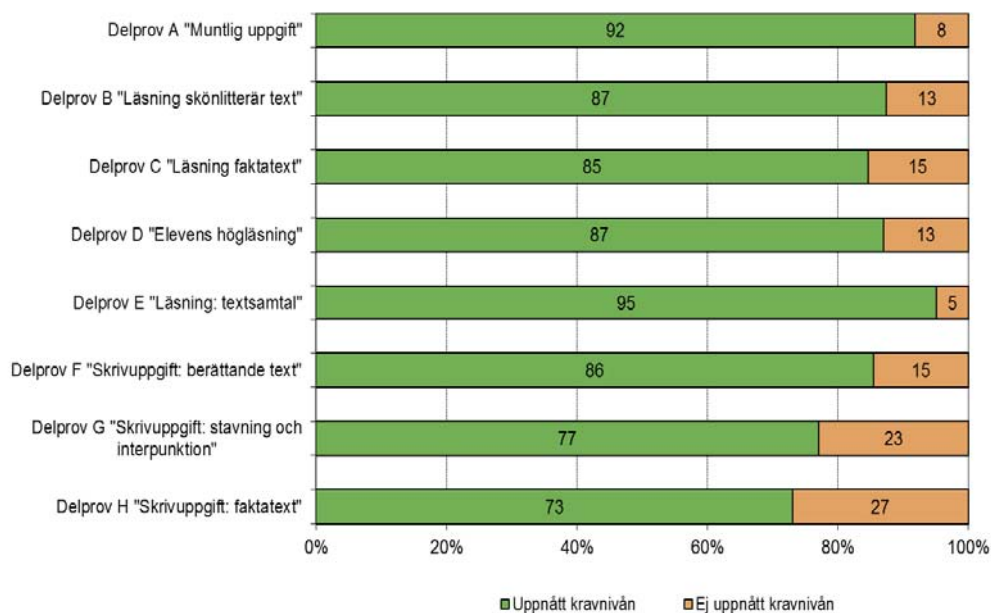
I svenska som andraspråk var skrivning av faktatexter svårast

I svenska som andraspråk används samma ämnesprov som i svenska men bedömningen sker utifrån kursplanen i svenska som andraspråk. Enligt de insamlade uppgifterna följde drygt 9 500 elever kursplanen i svenska som andraspråk, vilket motsvarar 9 procent av eleverna.

Skillnaden mellan delprovresultaten var stor. På delprov A, som var en muntlig uppgift där förmågan att kunna samtala, ställa frågor och framföra egna åsikter prövades, uppnådde 92 procent kravnivån. Delprov E ”Textsamtal” prövade elevens förståelse för innehållet i texten. Det delprovet klarade flest elever, 95 procent uppnådde kravnivån.

Delproven H och G, som prövade skrivning av faktatext respektive stavning och interpunktion, var svårast för eleverna och 73 respektive 77 procent nådde upp till kravnivån.

Diagram 3. Andel elever som uppnår respektive inte uppnår kravnivån på de olika delproven i svenska som andraspråk.

I alla delprov i ämnesprovet i svenska som andraspråk finns könsskillnader där flickorna nådde kravnivån i högre utsträckning än pojkarna. Största skillnaden fanns i delprov G, ”Stavning och interpunktion”, där 12 procentenheter skiljer mellan flickor och pojkar. I de övriga delproven skiljde det 2–5 procentenheter.

Även i svenska som andraspråk har föräldrarnas utbildningsnivå stor betydelse för hur eleverna klarar delproven. Minsta skillnaden mellan grupperna fanns i delprov A, ”Muntlig uppgift”, och delprov E, ”Läsning textsamtal”, där 3 procentenheter skiljer mellan barn till föräldrar med högst grundskoleutbildning och de med minst en förälder med högskoleutbildning. Den största skillnaden fanns för delprov H

2013-11-07
Dnr 71-2013:28
8 (8)

som prövade skrivning av faktatexter, skillnaden uppgick där till närmare 13 procentenheter.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats www.skolverket.se under Statistik & analys/ Statistik/ Grundskolan/ Provresultat. Där finns statistik om ämnesproven i årskurs 3 för vårterminen 2013.

I Skolverkets databas SIRIS redovisas resultaten på läns-, kommun- och skolnivå. Observera att resultatet uttryckt i andel elever som uppnått kravnivån, har beräknats på olika sätt i olika tabeller. Andelen har dels beräknats utifrån de elever som deltagit i proven, dels beräknats utifrån samtliga elever oavsett om de deltagit eller inte.